

Hiljainen kylätie -kirja

koostuu Päivi Erosen valokuvista ja Sampsu Oinaalan keräämistä tarinoista. Syrjäisten kylien ihmiset kertovat pienistä tapahtumista arkisissa ympäristöissä. He sinnittelevät tutuissa ja turvallisissa mökeissään viimeiseen asti. Suurin uhka ei suinkaan ole kylien autioituminen, vaan nykyajan jatkuvan kasvun tavoittelu. Syrjäkylillä sen sijaan on eletty vaatimattomasti, tyydytty vähään ja kunnioitettu luontoa.

978-952-65667-0-2

ISBN: 978-952-65667-0-2

Päivi Eronen

Hiljainen kylätie

***Päivi Eronen
Hiljainen kylätie***

Matkalla tien päähän

Sinä aamuna kadutti, että olin avannut radion. Maailmassa jokin oli vinossa. Edellisenä iltana nuori mies oli kaahannut tahallaan kuorma-autolla väkijoukkoon Ranskan Nizzassa. 85 ihmistä oli kuollut, loukkaantuneita oli yli kaksi sataa. Uutistenlukija vyörytti päälleni mielettömyyttä, surua ja tuskaa. Olin lähdössä Lieksaan. Uutiset kuultuani halusin sinne vieläkin enemmän. Olen toimittaja, mutta en tuntenut mitään vetoa tapahtumien keskipisteeseen. Halusin tavata tavallisia ihmisiä. Halusin kirjata muistiin asioita, joilla ei ole minkäänlaista uutisarvoa. Tosin oikeastaan ”tavallinen ihminen” on käsitteenä paradoksi. Jokainen meistä on aivan erityinen ihminen. Ja jokaisella meistä on oma tarinamme. Vaikkei niillä varsinaista uutisarvoa olisikaan, ne auttavat meitä ymmärtämään ympäröivää maailmaa ja sen kehityskulkuja.

Nurmeksessa astuin junaan, joka oli uhattuna. Koko junaliikenne Lieksaan ja Nurmekseen haluttiin lakkauttaa. Säästösyistä kondyktööriä ei ollut. Lippuautomaatissa ei ollut vaihtorahaa, joten käteisellä ei saanut lippuja. Pohdin itsekseni, tehtiinkö näin tahallaan, jotta voitaisiin osoittaa matkustajamäärän vähentyneen. Kuvittelin, että Vuonislahdessa olisi edelleen kyläkauppa. Se oli kuitenkin lakkautettu jo vuosia sitten. Vuonisjärvellä sentään oli edelleen koulu. Muut palvelut olivat seudulta kadonneet.

Elettiin kuitenkin sitä aikaa vuodesta, jolloin autioitumisen voi melkein unohtaa. Mobiili-laajakaista oli jumissa, kun Pielisen rantamökit olivat täyttyneet lomailijoista. Lieksan Citymarkettissa kassoilta piti jonottaa ja parkkipaikka oli täynnä. Useimmat matkailijat näkevät Suomen tällaisena. Sitä aikaa on kuitenkin vain pari kuukautta vuodessa. Loput kymmenen eletään syrjäkylillä todellisuudessa, jossa väkeä on vähemmän, paljon vähemmän.

Elämä on täynnä ihmeellisiä sattumuksia. Kun Päivi Eronen pyysi minua kirjoittamaan tekstejä valokuvakirjaansa, hän kertoi, että yksi kohteista olisi Julkuvaaran kylä, josta hän itsekin oli kotoisin. Muistin samantien, että olin käynyt Julkuvaarassa neljännesvuosisata sitten. Joskus 1990-luvun alussa siellä oli myytävänä metsäpalsta, jota kävimme äitini kanssa katsomassa.

Mieheni onnettomuus

Hanna Hiltunen, Notkola, Vuonisjärvi

Vuosi vaihtui 1963-luvulle. Maanantaiaamuna 7. tammikuuta Pentti lähti kopillisella traktorilla Salonkylän suunnalle ajamaan puita Kelvän asemalle. Oltuaan jo lähdössä hän sanoi ovelta: On ikävä lähteä taas viikoksi. On ikävä sinua ja lapsia. Meinasin pyytää häntä olemaan menemättä. Olisimme yrittäneet tyytyä vähempään. Olikohan meillä molemmilla jokin aavistus, että jotakin pahaa saattoi tapahtua.

Sinä päivänä oli kova lumipyry. Puutavarain ajajat joutuivat ajamaan päivittäin useita kertoja Joensuu–Lieksa-radan yli. Kaiken lisäksi puutavaralastin kanssa piti ylittää rautatie vielä toisen kerran Kelvän asemalla. Metsähallitus säästi ausraskustannuksissa, kun ajatti puuta teitä pitkin. Laaniin olisi päässyt suurempaan ilman radan yli ajamista. Ylikäytävällä oli sattunut onnettomuuksia aiemminkin. Pentin onnettomuudessa juna oli aikataulustaan myöhässä. Alkoi jo hämärtää ja lumipyry häikäisi näkyvyyttä. Juna törmäsi traktoriin. Pentti suistui kopista lumihankeen pää edellä. Hän oli kolhaissut päänsä ja jalka oli murskaantunut. Apumiehenä ollut Pentin serkku Erkki oli istunut takana. Hänellä oli onnea enemmän. Erkki oli lentänyt tielle jaloilleen ja peräkärri oli kolhaissut vähän jalkaa. Tietenkin hänkin oli ollut shokissa tapauksen jälkeen.

Olin vannaamassa nuorimmaistani. Metsäyhtiön työnjohtaja koetti ilmoittaa asiansa hyvin varovasti. Lähdin hänen kyydissään Kelvän asemalle ja nousin siellä junaan mennäkseni Joensuun keskussairaalaan Penttiä katsomaan. Sama juna, joka oli osallisena iltapäivällä tapaturmaan, oli palaamassa Nurmekselta. Kun ostin junalipun konduktööriltä, hän kutsui minut ohjaamoon. Siellä minulta tiedusteltiin, oliko Pentillä ja minulla lapsia. Vastasin, että lapsia oli viisi, joista vanhin oli lähes seitsemänvuotias ja nuorin puolitoista kuukautta vanha. Näin veturinkuljettajan ja konduktöörin ilmeistä, että tapaus järkytti heitä ja tämä tieto lisäsi heidän järkytystään.

Saapuessani Joensuun asemalle siellä odotti minua taksi kuin tilauksesta. Taksin ovi oli auki ja se lähti viemään minua keskussairaalaan kysymättä minulta määränpäättä. Kaipa joku oli kertonut kuljettajalle, että tarvitsin kyydin sinne. En muista edes sitä kyytiä maksaneeni.

Sairaalassa vastaanottoluukulla kyselin Pentin osastoa. Sieltä annettiin hänen rahapussinsa ja muu irtain omaisuus minulle ja neuvottiin ylimpään kerrokseen. Erään oven takaa kuulin raskaan hengityksen. Kerkisin toivoa, ettei se olisi

hevoshierontaa. Huonokuntoisia hevosia kuntoutetaan esimerkiksi uittamalla ja juoksuttamalla mönkijän perässä. Omia hevosia on kaksi, koiria seitsemän. ”Tuli pentuja, vaikkei pitänyt tulla.”

Tepon erikoisalaa ovat nykyään saksalaiset autot, bemarit ja erityisesti mersut. Hän on erikoistunut autosähköön ja kuten kaikki tietävät, sähköä on autoissa on koko ajan enemmän. ”Sitä se tulevaisuus on. Kaikki laitteet on tullut hommattua viimeisen päälle. ”Mitä laajemmalle itseoppineen huoltomiehen maine on levinnyt, sitä kryptisemmiksi ovat käyneet toimeksiannot. ”Osa tänne tuotavista autoista on käynyt jo useammassa paikassa. Eniten on näitä mystisiä tapauksia. Yritän taistella niitä pikkuhiljaa. ”Teppo on viime vuosina opetellut myös ohjelmointipuolta - melkein kaikissa uusissa autoissahan on ajotietokone. ”Ohjelmistopuolella Suomessa ollaan muita edellä.” Välillä hän heittää keikkaa Joensuussa useammalle autotalolle. Kauemmaksikin olisi ollut vientiä. ”Viime vuonna olisin päässyt Sveitsiin laittamaan mersuja. Kysyjä oli hotellinomistaja, jolla itselläkin on 60 mersua. Harkittiin Sarin kanssa, mutta jäätiin. Tässä on kuitenkin kaikki eläimet, sukulaiset ja ystävät. ”

Teppo on asunut koko ikänsä Lieksassa. Myös sisko on jäänyt syntymäpaikkakunnalle, eikä velikään ole Joensuuta kauempana. Nuoruuskavereista ainakin puolet on muuttanut Lieksasta. ”Tänne jäävät sellaiset, jotka haluavat täällä olla ja saavat töitä. On kirvesmiestä, opettajaa ja pokerinpelaajaa...” Päällimmäinen haave on, että olisi enemmän omaa aikaa. Nykyään Teppo yrittää pyhittää viikonloput omille hommille. Niitä hän tekee usein työpaikallaan. ”Minulla on esimerkiksi pienkuormaaja rakenteilla - siis pyöräkuormaaja pienoiskoossa. Se on minulle lomailua, kun saan tehdä omaa. ”

Sveitsin-keikka olisi ollut eksoottinen siinäkin mielessä, ettei Teppo ole koskaan käynyt niin kaukana. Ainoat ulkomaanmatkat liittyvät moottoripyöräharrastukseen. Hän on kertaalleen päristellyt Ruotsin ja Norjan läpi. ”Ensi vuonna ehkä Viroon. ”Etelänloma Teppo Lampénin on hankala kuvitella. ”En osaisi olla tekemättä mitään. Jos pitäisi vaikka rannalla köllötellä, ei siitä mitään tulisi.” Mieluisampi suunta on pohjoinen. Tallissa on enduropyörä ja motto on lainattu Pohjolan kurapyöräilijät -yhteisöltä: ”Huonompi tie, parempi mieli.”Hyviä muistoja on esimerkiksi reissulta, joka suuntautui Itä-Lappiin. Silloin Teppo kolusi Tulppion seudun metsäteitä Savukosken pohjoispuolella. ”Parasta on, jos puhelimesta loppuu kentät.”

